

DECIZIA DE INVESTIȚII ÎN PERIOADA PANDEMIEI ȘI RESPONSABILITATEA GUVERNANȚEI CORPORATIVE

PANDEMIC INVESTMENT DECISION AND CORPORATE GOVERNANCE RESPONSIBILITY

Adelina-Andreea Siriteanu ¹

¹Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, România

Rezumat

În cadrul lucrării de față vom realiza o prezentare a investițiilor ce pot fi realizate în cadrul întreprinderilor ce au fost afectate de către pandemia coronavirus și, implicit, responsabilitatea guvernantei corporative. În anul 2019, în luna decembrie mai exact apăreau primele știri despre o nouă tulpină a unui coronavirus ce a izbucnit în Wuhan, China. Deși începutul anului părea să nu aducă nimic diferit de realitatea în care eram obișnuiți să trăim, din luna martie începem să luăm contact cu o nouă viață marcată de decizia statelor lumii de a declara criză sanitară, pandemie și lockdown. Inițial, se credea că o „închidere forțată” a economiilor și recomandarea guvernelor către oameni de a sta în casă, va reprezenta soluția ieșirii din pandemie și, în acest mod, se va limita răspândirea virusului. În luna decembrie a anului 2020, statele lumii își pun toată speranța în primul vaccinul Anti-Covid 19, realizat de BioNTech și Pfizer, care a fost și autorizat în UE, plus alte vaccinuri ce se află în curs de aprobare sau aprobate deja. Vaccinarea a început în Uniunea Europeană pe data de 27 decembrie 2020, într-un moment de unitate. Dar în cadrul lucrării de față dorim să observăm efectele produse de această pandemie în cadrul deciziei de investiție a guvernantei corporative a întreprinderilor ce au fost afectate în mod direct sau indirect de măsurile luate de către guvern în vederea limitării răspândirii virusului. Astfel, din studiul literaturii de specialitate dorim să demonstrăm legătura pozitivă dintre guvernanta corporativă și performanța economică a unei întreprinderii, iar guvernanta o vom măsura prin intermediul indicatorului competitivitate. Deci cercetarea se va baza pe legătură dintre pandemie, decizia de investiții și guvernanta corporativă măsurată prin competitivitate.

Cuvinte cheie:

pandemie, investiții, guvernanta corporativă, competitivitate, întreprinderi.

Clasificare JEL:

G3.

Abstract

In this paper we will make a presentation of the investments that can be made in companies that have been affected by the coronavirus pandemic and, implicitly, the responsibility of corporate governance. In 2019, in December, the first news appeared about a new strain of a coronavirus that broke out in Wuhan, China. Although the beginning of the year did not

¹ Autor de contact, Siriteanu Adelina-Andreea – siriteanuadelinaandreea@gmail.com

seem to bring anything different from the reality we were used to living in, in March we began to make contact with a new life marked by the decision of the world's states to declare a health crisis, pandemic and lockdown. Initially, it was believed that a "forced closure" of economies and the recommendation of governments to people to stay at home, would be the solution to get out of the pandemic and thus limit the spread of the virus. In December 2020, the world's states are putting all their hopes into the first Anti-Covid 19 vaccine, developed by BioNTech and Pfizer, which has also been authorized in the EU, plus other vaccines that are being approved or already approved. Vaccination began in the European Union on December 27, 2020, at a time of unity. But in this paper we want to observe the effects produced by this pandemic in the investment decision of corporate governance of enterprises that have been directly or indirectly affected by the measures taken by the government to limit the spread of the virus. Thus, from the study of the literature we want to demonstrate the positive link between corporate governance and economic performance of an enterprise, and we will measure governance through the competitiveness indicator. So the research will be based on the link between the pandemic, the investment decision and corporate governance as measured by competitiveness.

Keywords:

pandemic, investment, corporate governance, competitiveness, enterprises.

JEL classification:

G3.

Introducere

În opinia mea, secolul al-XXI-lea a reprezentat și reprezintă un secol marcat de evoluția societății, a tehnologiilor, a mediului și nu în ultimul rând a vieții omenești. Societatea modernă se bazează pe știință și pe capacitatea proprie de a face față schimbărilor ce apar în viața de zi cu zi. Cu toții eram obișnuiți să avem o socializare umană față în față și pe alocuri eram acaparați de interacțiunea virtuală.

Începutul anului 2020 din cadrul acestui secol era marcat de lipsa unor războaie și epidemii, dar a reprezentat un an cu totul și cu totul aparte. Societatea modernă a luat contact cu o nouă față a lumii. Astfel, am cunoscut îmbolnăviri ale oamenilor, decese ale acestora, limitarea contactului uman, restricționarea circulației, purtarea unor echipamente de protecție etc. Astfel, cu toții am cunoscut o schimbare a vieții personale, dar și profesionale. Criza sanitară provocată de Covid-19 a pus mare presiune pe sistemul medical, dar din păcate, din cauza efectelor sale nocive și a manevrelor de limitare a răspândirii acestui virus și restul industriilor au fost afectate.

În cadrul lucrării de față dorim să analizăm efectele pandemiei Covid-19 asupra industriei HoReCa și maniera în care guvernarea corporativă gestionează această situație prin prisma investițiilor. Această industrie a fost foarte afectată, dat fiind faptul că implică un număr ridicat de angajați și clienții ce au un contact fizic direct. Post-lockdown, s-a încercat limitarea accesului, obligativitatea purtării măștilor de protecție și a mănușilor etc., dar din păcate, startea de urgență și cea de alertă și-au pus amprenta puternic în cadrul acestei industrii. De asemenea, dorim să observăm impactul guvernării corporative asupra deciziei de investiții în societățile afectate de pandemie prin prisma competitivității. Deși

această industrie a fost puternic afectată, viața continuă cu bune și cu rele. Astfel, chiar dacă s-au înregistrat pierderi, investițiile sunt cele care revigorează întreaga activitate.

Corpul lucrării

Recenzia literaturii științifice

Eu sunt de părere că până în anul 2020, până să apară acest nou virus Covid-19 cu efectele sale posibil cataclismice, și implicit să se „instaleze” pandemia, contextul economic era marcat de globalizarea fenomenelor, de constatarea tot mai largă a interdependențelor între mediu și dezvoltare. Astfel, ideea conform căreia responsabilitatea socială a companiilor și abordarea referitoare la dezvoltare durabilă, care să fie o parte integrantă a conceptelor economice, a început să capete contur. Iar prin crearea și menținerea unei legături strânse între cele 2 concepte se asigură menținerea unui echilibru între progresul economic, social și rezervele de resurse naturale.

Criza coronavirusului ar putea fi caracterizată ca o perioadă perturbatoare, de instabilitate, incertitudine și pericol. Multe țări au dezvoltat măsuri de sănătate, economice și sociale destinate reducerii la minimum a dispersării coronavirusului și ameliorării crizei prin intervenții politice, sociale și economice ale guvernelor. Conform unor calcule, impactul va dura 1-2 ani.

Post-pandemie se consideră că toate activitățile vor fi puternic marcate de digitalizare și se propune o schimbare fundamentală în strategiile companiilor multinaționale, iar gândirea managerială să fie înclinată spre o mai mare aversiune la risc, naționalism și protecționism. Faptul inevitabil este că, pe termen lung, lumea va rămâne fragmentată, fiind formată din state naționale, și inegală, referitor la venituri, cultură, legi, etc. Dar fragmentarea va continua să creeze oportunități pentru întreprinderile comerciale, comercianți și alianțe.

În contextul actual al pandemiei, globalizării mondiale, dezvoltării durabile și competitivității, firmele sunt evaluate, nu numai pe baza performanțelor economice, ci și a calității politicilor de management, care să aibă o contribuție însemnată la viața socială a comunității din care sunt parte integrantă. Guvernanța corporativă presupune un sistem ferm de gestionare a oricărei activități, iar acest lucru conduce la consolidarea actualilor și viitorilor investitori. Mai mulți specialiști demonstrează prin prisma lucrărilor lor o legătură pozitivă între guvernanța corporativă și performanța economică. Conform teoriei economice, în pandemii este probabil ca cererea de investiții să scadă, întrucât lipsa forței de muncă din economie suprimă nevoia de investiții mari. În același timp, economisitorii pot reacționa la șoc cu salvarea, fie comportamentală prin măsuri de precauție, fie pur și simplu pentru a înlocui averea pierdută în timpul vârfului calamității.

Criza generată de către pandemia Coronavirus a afectat cel mai mult în toată lumea industria HoReCa. Principalul motiv pentru care această industrie a suferit cele mai multe pierderi este reprezentat de către regulile sanitare impuse de către guverne în vederea limitării răspândirii virusului.

În graficul nr. 1 am realizat o prezentare comparativă lunară a nopților petrecute la unitățile de cazare turistică de români în perioada 01.2019-11.2020.

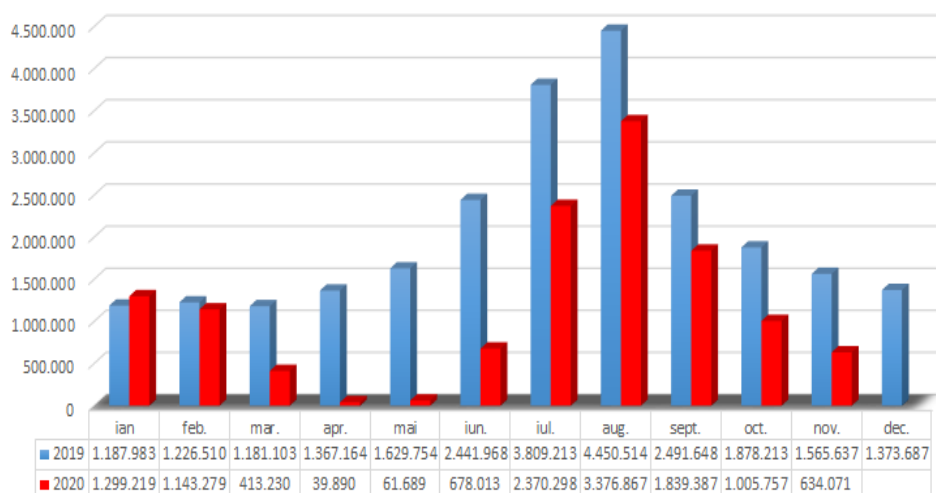

Figura nr. 1. Prezentare comparativă lunară a nopților petrecute la unitățile de cazare turistică de români în perioada 01.2019-11.2020

Sursa: prelucrare proprie după

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TOUR_OCC_NIM__custom_551750/default/table?lang=en

Se poate observa în graficul nr. 1 faptul că pandemia provocată de către Covid-19 și-a pus amprenta în mod semnificativ asupra industriei HoReCa. Astfel, în prima lună a anului 2020, românii înregistrau un număr mai ridicat de nopți petrecute în unitățile de cazare decât în aceeași lună a anului 2019. Dar din luna februarie 2020, când încep să se înmulțească cazurile de îmbolnăvire cu Covid-19, situația se schimbă, înregistrându-se cu 83.231 de nopți de cazare mai puține față de anul anterior. Astfel, din februarie 2020 până în mai 2020, acest indicator prezintă un trend descendent, spre deosebire de aceeași perioadă a anului 2019 care are o evoluție aproximativ crescătoare. Trendul descendent din 2020 este pus pe seama restricțiilor, dar mai ales din cauza stării de urgență care a existat în România în perioada martie-aprilie. Luna mai din 2020 se situează la nivelul cel mai jos din perioada analizată, respectiv 678.013 nopți de cazare în unitățile turistice. În această lună se înregistrează și scăderea cea mai mare față de anul 2019 de 96,21%, adică cu mai puțin de 1.568.065 de nopți de cazare.

În perioada iunie-august 2020, situația în acest domeniu pare să se mai amelioreze, înregistrându-se primul trend ascendent al nopților de cazare din anul 2020. Astfel, în luna august din 2020 se atinge apogeul cu 3.376.867 de nopți de cazare. Totuși, față de aceeași luna a anului 2019 se înregistrează mai puțin cu 1.073.647 de nopți de cazare în 2020. Perioada septembrie-noiembrie 2020 este marcată de o evoluție descrescătoare, industria HoReCa fiind din nou afectată destul de grav de pandemie.

În graficul nr. 2 am prezentat principalele problemele cheie pe care Consiliile de Administrație trebuie să le supravegheze și să le monitorizeze în pandemie.

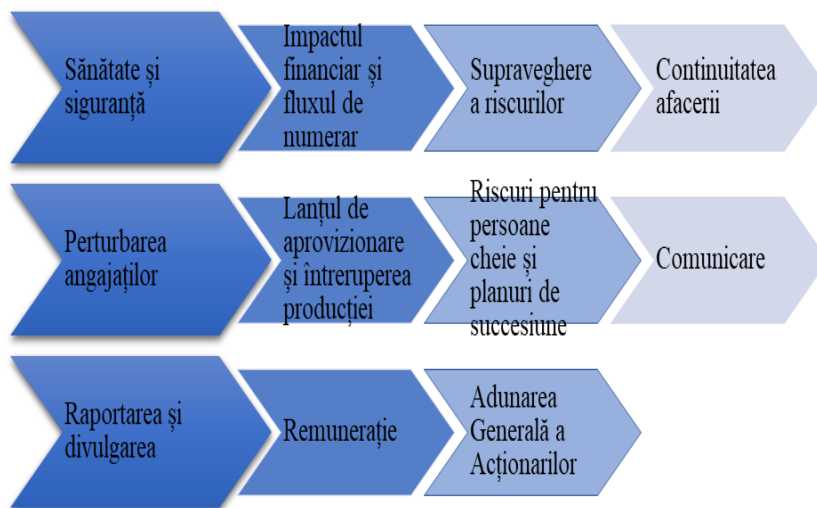

Figura nr. 2. Problemele cheie pe care Consiliile de Administrație trebuie să le supravegheze și să le monitorizeze în pandemie

Sursa: prelucrare proprie după <https://www.iod.com/news/news/articles/The-corporate-governance-of-coronavirus---what-boards-should-consider>

Astfel, Consiliul de Administrație are un rol crucial, dat fiind faptul că este organismul cu responsabilitatea juridică finală pentru organizație. Acesta trebuie să monitorizeze acțiunile managerilor, să evalueze dacă se iau măsurile cele mai adecvate. Tot acest organism este cel care oferă îndrumări sau direcții suplimentare când este necesar și demonstrează răspunderea în fața părților interesate, guvernelor și publicului interesat. Iar membrii consiliului neexecutiv sunt cei ce pot oferi o perspectivă obiectivă asupra actului decizional.

Odată cu finalizarea stării de urgență și adoptarea stării de alerta prin HG nr. 394/2020 și prelungită cu încă 30 de zile prin HG nr. 476/2020, au fost identificate mai multe măsuri prin care companiile din acest sector să își redeschidă afacerile, dar în condiții de siguranță ale consumatorilor și clienților. În cadrul graficului nr. 3 am realizat o prezentare a măsurilor întreprinse de companiile ce activează în sectorul turismului.

Personal

- Accesul personalului se realizează separat de cel al oaspeților;
- Se monitorizează zilnic temperatura și starea generală a acestora;
- Personalul utilizează, permanent, mască și mănuși de protecție.

Hotel

- S-au montat panouri protectoare în recepții;
- Accesul se face prin zone cu covorașe dezinfectante și dispensere cu dezinfectant;
- S-au amenajat benzi de delimitare pentru a se păstra distanța socială;
- Măștile de protecție sunt obligatorii în spațiile publice închise;
- S-au afișat mesaje informative cu privire la distanțare socială și igienă personală;
- S-a mărit curățenia și dezinfectarea după eliberarea camerelor.

Restaurant

- Se optează pentru servirea mesei în cameră sau lângă piscină sau pe terasă.
- Se vor dezinfecta după fiecare client mesele și scaunele;
- Accesul va fi limitat.

Piscine

- Se va trata apa cu soluții speciale;
- Se vor dezinfecta mesele și șezlongurile;
- Accesul va fi limitat.

Figura nr. 3. Măsurile de siguranță sanitară adoptate de companii

Sursa: prelucrare proprie după <https://www.juridice.ro/688119/starea-de-alerta-in-industria-horeca.html>, https://www.cnscbt.ro/index.php/legislatie_cov/1767-legea-nr-55-2020-privind-unele-masuri-pentru-prevenirea-si-combaterea-efectelor-pandemiei-de-covid-19/file

Se constată că toate firmele au trebuit să realizeze o serie de cheltuieli noi prin care să achiziționeze soluții dezinfectante, mănuși, viziere, termometre, panouri de protecție, căi de acces diferite etc. Iar cheltuielile au fost impuse prin Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19. De asemenea, a fost realizat un ghid cu principalele măsuri pe care ar trebui să le adopte Consiliile companiilor în vederea desfășurării activității în condiții de siguranță.

În concordanță cu situația creată de pandemie, guvernarea corporativă a acestor companii a decis prin prisma Consiliilor de Admisitratie să crească vânzările prin identificarea de noi clienți și prin fidelizarea clienților tradiționali. Astfel, s-a îmbunătățit politica de promovare a produselor turistice, lansându-se oferte speciale și personalizate pe categorii specifice de turiști. Cele 3 companii analizate și-au ținut contabilitatea respectând legislația națională în vigoare, precum și cu respectarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

Consiliile de Administrație ale acestor companii analizate au monitorizat performanțele economice și financiare prin intermediul indicatorilor de performanță stabiliți în cadrul Bugetului de Venituri și Cheltuieli aprobat, deși au existat scăderi ale veniturilor și au intervenit subvențiile date de Guvern acestei industrii; subvenții ce au jucat un rol important. De asemenea, am observat optimizarea procesului decizional la nivelul conducerii executive cu consiliile în cadrul anului 2020, pentru a putea aplica în mod corect și eficient măsurile date de autorități, precum și cele luate la nivel intern.

Metodologia cercetării

În cadrul lucrării de față dorim să realizăm o analiză comparativă a guvernantei corporative, măsurată prin competitivitate, a 3 societăți din domeniul HoReCa (S.C. Turism, Hoteluri, Restaurante Marea Neagră S.A. notată cu A, S.C. SIF Hoteluri S.A. notată cu B și S.C. Turism Felix S.A. notată cu C), listate la Bursa de Valori București în decizia de investiții, în cadrul anului 2020, an pandemic. Astfel, procurarea datelor necesare în cadrul analizei comparative s-a realizat de pe site-ul BVB-ului, precum și site-urile companiilor anterior menționate, rapoartele și situațiile financiare semestriale.

De exemplu, în cadrul capturii de ecran nr. 1 am realizat o prezentare a competitivității, care în domeniul de analiză a însemnat salvarea de la faliment, supraviețuirea afacerii, măsurată prin intermediul a 6 indicatori, respectiv: rentabilitatea economică (unde, $ROA = \text{Profit net} / \text{Active totale} * 100$), rentabilitatea financiară (unde, $ROE = \text{Profit net} / \text{Capital propriu}$), profitabilitate (unde, $\text{Profitabilitatea} = \text{Profit din exploatare} / \text{Capital angajat} * 100$), valoare adăugată (unde, $Va = \text{Marja comercială} + \text{Producția exercițiului} - \text{Consumuri intermediare}$), cotă de piață ($\text{Cota de piață} = \text{volumul total al vânzărilor societății} / \text{vânzările totale ale celor 3 companii} * 100$) și cifra de afaceri a companiilor în PIB-ul național.

Tabelul nr. 1: ROA			Tabelul nr. 2: ROE		
*/%	S1 2019	S1 2020	*/%	S1 2019	S1 2020
Compania A	-1,54	1,65	Compania A	-1,54	1,84
Compania B	-0,19	-3,66	Compania B	-0,19	-3,66
Compania C	-0,16	-3,76	Compania C	-0,18	-4,32

Tabelul nr. 3: Profitabilitatea			Tabelul nr. 4: Valoarea adăugată		
*/%	S1 2019	S1 2020	*lei	S1 2019	S1 2020
Compania A	-1,87	2,25	Compania A	3.468.758	956.711
Compania B	-0,32	-2,97	Compania B	8.688.399	3.079.293

Tabelul nr. 5: Cota de piață			Tabelul nr. 6: Cifra de afaceri a companiilor în PIB-ul național		
*/%	S1 2019	S1 2020	*/%	S1 2019	S1 2020
Compania A	22,52	50,41	Compania A	0,004433	0,013888
Compania B	20,86	13,15	Compania B	0,011145	0,041457
Compania C	56,63	36,44	Compania C	0,030042	0,126427

Figura nr. 4. Captură de ecran nr. 1: Competitivitatea

Sursa: prelucrare proprie

Se constată că toate firmele au trebuit să realizeze o serie de cheltuieli noi prin care să achiziționeze soluții dezinfectante, mănuși, viziere, termometre, panouri de protecție, căi de acces diferite etc. Iar cheltuielile au fost impuse prin Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19. De asemenea, a

fost realizat un ghid cu principalele măsuri pe care ar trebui să le adopte Consiliile companiilor în vederea desfășurării activității în condiții de siguranță.

Rezultate și discuții

ROA

Putem constata că în pandemie companiile B și C au înregistrat valori mai scăzute ale indicatorului ROA în S1 din 2020, deci pandemia a afectat grav aceste 2 companii. Compania A a înregistrat o situație mai bună a acestui indicator, deoarece guvernanta corporativă a decis scăderea valorii investițiilor în această perioadă la 3.370.000 lei comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019 când se înregistrau investiții în valoare de 4.727.418 lei. Se observă că această decizie a condus la o valoare pozitivă a indicatorului ROA. Conducerea a hotărât scăderea nivelului investițiilor în perioada de lock-down a pandemiei, dar și post lock-down pentru a se salva de la faliment. Compania B a decis să apeleze la un credit pentru investiții în anul 2011 de la Banca Intesa Sanpaolo Oradea, cu scadența pe 15.09.2031; valoarea creditului a fost de 6,4 milioane euro și a fost contractat pentru finalizării investiției în Complexul Hotelier Doubletree by Hilton Oradea. Astfel, în S1 din 2020 a continuat lucrărilor de investiții în acest complex și a mai investit 2.149.500 de lei în echipamente. Deci valoarea mai scăzută a acestui indicator este dată și de scăderea activelor totale de 6.757.429 lei față de S1 din 2019, când aveau o valoare de 116.300.273 lei. Și deși ambele semestre din 2019-2020 se încheie pe pierdere, nivelul din 2020 este foarte ridicat, respectiv -4.004.755 lei, comparativ cu S1 din 2019, când se înregistra -225.730 lei. Compania C a realizat mai multe investiții pe parcursul S1 din 2020 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020. Astfel, în S1 din 2020 se înregistrează investiții în valoarea de 15.941.337 lei, o valoare mai ridicată cu 3.507.244 lei față de aceeași perioadă a anului 2019. Iar investițiile s-au dus către modernizarea bucătăriei hotelului Poienița, a ștandului Venus 1 Mai și modernizarea rețelei agent termic primar. Astfel, nivelul activelor totale au crescut până la 238.352.797 lei, față de S1 din 2019 când aveau un nivel de 235.821.928 lei. Motivele pentru care conducerea a decis realizarea acestor investiții în creștere sunt date de dorința de a atrage noi clienți, iar veniturile să crească și să acopere pierderile de venituri înregistrate în perioada 16.03-16.06. 2020, perioada lock-down-ului, dar și post-lock-down, deoarece restaurantele și barurile au rămas în continuare închise. Totuși, la finalul semestrului 2020 se raportează o pierdere ridicată de 8.952.580 lei, față de 369.206 lei, pierdere din S1 a anului 2019.

În primul semestru din cadrul S1 din anii 2019-2020, compania A, a înregistrat o creștere de 192,66% a profitului net. În cadrul S1 din 2019, aceasta a încheiat semestrul I din 2019 cu pierdere de 4.200.570 lei. Pierderea a fost determinată și de intervenția unor noi cheltuieli. Astfel, cheltuielile salariale brute au avut în S1 a anului 2019 o creștere de 25,60% față de aceeași perioadă din 2018. Creșterea este pusă pe seama creșterii salariului minim brut pe economie. Se înregistrează o creștere de 9,48%, de la 1.900 lei la 2.080 lei. De asemenea, în 2019 crește și numărul mediu de angajați cu 12%. Dar din păcate, eficiența utilizării resurselor umane ce este comensurată prin intermediul productivității muncii, înregistrează o scădere de 8% în S1 din 2019 față de S1 2018. De asemenea, în S1 din 2019, valoarea lucrărilor de construcții și a achizițiilor de imobilizări au crescut cu 6.900.126 lei. De asemenea, cheltuielile totale ce s-au înregistrat în S1 din 2019, în cuantum de 17.508.421 lei (mai puțin cheltuielile cu impozitul pe profit, amânat și

specific), înregistrează și ele o creștere cu 27,90% față de aceeași perioadă a anului 2018 (care au fost de 13.688.617 lei). Iar în S1 din 2020, veniturile din închirieri au avut o creștere cu 176,69% față de semestrul I 2019, creștere datorată închirierii unor noi active: Hotel și restaurant Siret din Saturn (clădire și terenul aferent), Hotel Prahova din Saturn (clădire și terenul aferent), Hotel Mureș din Saturn (clădire și terenul aferent) și Hotel și restaurant Capitol din Eforie Sud (clădire și terenul aferent). Grupa „Alte venituri” reflectată în cifra de afaceri, realizate prin desfășurarea unor activități secundare (tratament, parcări, piscine) a însumat, în S1 din 2020, 30.814 lei și reprezintă, comparativ cu semestrul I 2019 (579.893 lei), o reducere substanțială cu 94,69%. Această scădere a veniturilor se datorează în principal începerii cu întârziere a derulării contractului cu Casa Națională de Pensii Publice. Situația epidemiologică internațională determinată de răspândirea coronavirusului SARS-Cov-2 a condus la anularea multor rezervări, ceea ce a determinat o scădere semnificativă a circulației turistice și a cifrei de afaceri în primul semestru față de aceeași perioadă a anului precedent. Gradul de ocupare înregistrat pe societate în semestrul I 2020 a fost de 27,89% față de 45,68% realizat în semestrul I 2019. Cheltuielile salariale brute au înregistrat în semestrul I 2020 o scădere față de semestrul I 2019 cu 34,46%, din cauza restrângerii activității și amânarea anhajării personalului sezonier.

Compania B are o scădere de 1.674,14% a profitului net în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019. Pierderea este pusă pe seama restricțiilor date de autorități, care au condus la scăderea veniturilor din cazări și alimentație publică cu 60,14% (de la 8.589.461 lei în S1 din 2019 la 3.423.420 lei în S1 din 2020). Iar cheltuielile privind mărfurile au scăzut cu 66,00% din cauza lipsei de turiști în S1 din 2020 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019.

Compania C înregistrează o diminuare a profitului net cu 2.324,82% în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019 ca efect a decretării stării de urgență la nivel național, urmată de starea de alertă. Astfel, că în S1 din 2020 au scăzut veniturile din cazare cu 5.682.761 lei, veniturile din alimentație publică cu 7.953.544 lei și veniturile din tratament cu 1.894.865 lei față de S1 din 2019.

Compania A înregistrează o creștere de 0,63% a activelor totale, datorită faptului că imobilizările corporale, care reprezintă 65,73% din total active, înregistrează o majorare de 0,82% față de perioada anterioară. Diminuarea soldului la finele S1 din 2020 cu valoarea amortizării în sumă de 2.457.310 lei, cu valoarea vânzarilor, casărilor, lipsurilor la inventar și a altor ieșiri în sumă de 771.540, este anulată de creșterea cu valoarea lucrărilor de construcții și a achizițiilor de imobilizări în sumă de 4.702.037 lei.

Compania B înregistrează o scădere de 5,81% a activelor totale în S1 din 2020 față de S1 din 2019. Scăderea este cauzată de activele imobilizate nete, care au înregistrat o scădere cu 2,45% (2,55 milioane lei) determinată în principal de amortizarea aferentă mijloacelor fixe pe primul semestru și de scăderea valorii juste a unităților de fond de 13,18% (0,8 milioane lei).

Compania C are o creștere de 1,06% a activelor totale în S1 din 2020 față de S1 din 2019. Creșterea este datorată de lucrărilor de investiții finalizate, dar și parțial finalizate în S1 din 2020. Astfel, valoarea imobilizărilor în curs de execuție au crescut în această perioadă comparativ cu aceeași perioadă din 2019 de la 14.634.681 lei la 15.941.337 lei.

Conform guvernancei corporative a acestor societăți, activitatea companiilor se confruntă cu riscurile specifice, dar și cu acest nou risc și cel economic. Astfel, din cauza tensiunilor date de restricțiile în vigoare, conducerea monitorizează în permanență evoluția evenimentelor și caută noi căi de a-și continua activitatea.

De exemplu, în cadrul graficului nr. 5 am realizat o prezentare a evoluției investițiilor în semestrul I din perioada 2019-2020.

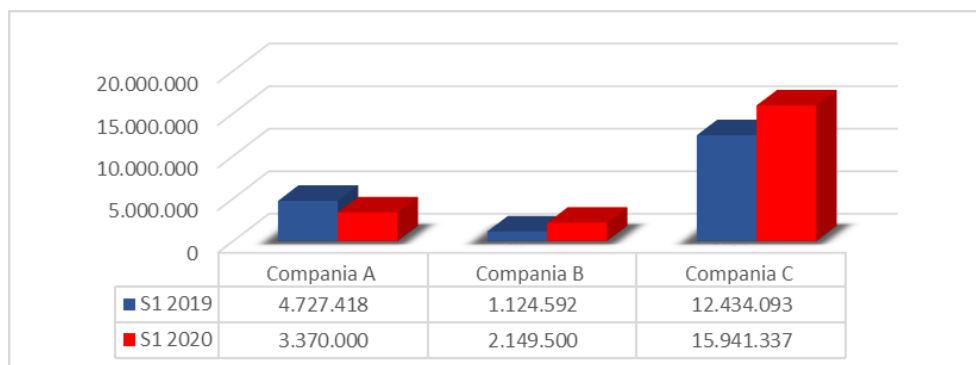

Figura nr. 5. Evoluția investițiilor în semestrul I din perioada 2019-2020, exprimată în lei

Sursa: prelucrare proprie

Se observă scăderile fondului pentru investiții adoptate de către Consiliile de Administrație ale companiei A. Iar în cazul companiei B se observă o creștere de 1.024.908 lei în S1 din 2020 față de aceeași perioadă a anului 2019. Totuși se poate remarca nivelul scăzut al investițiilor realizate de către compania B prin comparație cu compania C. Deși pandemia a însemnat salvarea de la faliment pentru multe firme, compania C decide să crească nivelul investițiilor pentru a atrage clienți, și implicit să-și mărească nivelul veniturilor.

În cadrul primului semestru al unui an orice societate din această industrie efectuează investiții anterior deschiderii sezonului estival; sezon ce aduce cele mai multe încasări societăților de pe malul Mării Negre. Din cauza pandemiei, compania A a redus nivelul investițiilor. Cu toate acestea, s-au efectuat investiții pentru a se continua lucrările de ridicare a gradului de confort de la 2 la 3 stele a hotelului Diana (377.553 lei), pentru lucrările de construcție a scării de acces a restaurantului Venus; pentru a se respecta regulile impuse de stat ce presupuneau o cale de intrare diferită de cea de ieșire (25.517 lei), lucrări construcții holuri cameră, uși cameră și băi, înlocuire tâmplărie acces scară interioară completare instalație hidranți interior (cerințe ISU) la hotelurile Venus, Hora și Balada (2.555.331 lei) și dotări cu utilaje bucătărie, aspiratoare, panouri comandă, autoturisme (411.599 lei).

Compania B a crescut nivelul investițiilor cu 50,32% în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019, prin achiziționarea de echipamente noi necesare în bucătăriile restaurantelor. Iar în S1 din 2019 a investit în reconstrucția site-ului sif-hoteluri.ro și upgrade-ul router-ului Juniper firewall.

Consiliul de Administrație al companiei C a hotărât creșterea plafonului investițiilor și a investit într-un generator de curent, mașini de spălat. Și renovări ale spațiilor de recreere, pentru a se menține distanța socială.

ROE

Se poate observa că pe perioada S1 din 2019-2020 companiile B și C înregistrează scăderi ale acestui indicator spre deosebire de compania A care înregistrează o creștere. În cadrul companiei A în S1 din 2019 se înregistrează un rezultat negativ, respectiv -4.200.579 lei, întrucât și cheltuielile au crescut cu 27,90% față de aceeași perioadă a anului 2018. Astfel, și indicatorul ROE are o valoare negativă. Iar pe perioada S1 din 2020 se înregistrează, în condiții de lock-down și pandemie, un profit de 4.533.523 lei.

Compania B încheie ambele semestre din 2019-2020 cu pierderi de 225.730 lei în S1 din 2019 și 4.004.755 lei în S1 din 2020. Tot cu rezultat negativ încheie și S1 din 2019-2020 și compania C. Astfel, în S1 din 2019 avem o pierdere de 369.206 lei și de 8.952.580 lei în S1 din 2020. Observăm că pandemia a afectat mai grav aceste 2 societăți comparativ cu societatea A. Astfel, se observă că deciziile guvernantei corporative afectează în mod direct acest indicator.

Profitabilitatea:

Observăm în graficul de mai sus că cele 3 companii analizate înregistrează profitabilității cu o evoluție distinctă, deși operează în același sector de activitate. Se poate constata faptul că în perioada S1 din 2020, compania A, reușește prin managementul său să încheie această perioadă de raportare cu o profitabilitate în creștere comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior; asta în condiții de pandemie, unde au apărut noi riscuri și restricții. Iar companiile B și C înregistrează o profitabilitate negativă și în scădere.

Valoarea adăugată:

Pandemia, implicit lock-down, au afectat grav puterea economică a acestor 3 companii analizate. Se poate constata faptul că societatea A are valoarea adăugată cea mai mare, în comparație cu celelalte 2 companii. De asemenea, se observă că scăderea cea mai mare în S1 din 2020 față de aceeași perioadă a anului 2019, o înregistrează compania C. Astfel, această companie a înregistrat scăderea economică cea mai puternică în pandemie, deși și-a restrâns activitatea, a beneficiat de subvenții de la stat și a redus numărul angajaților. Compania C își menține poziția de lider și în pandemie, suferind o scădere a acestui indicator de 16.533.175 lei, adică o scădere de 40,32% în pandemie față de S1 din 2019. Deși prin comparație își menține poziția, pierderea este una semnificativă.

Cota de piață:

Se observă că societatea C, înregistrând o scădere în S1 din 2020, nu își mai menține poziția de lider prin cota de piață în 2020. Iar compania A preia această poziție, gestionând mai bine pandemia. Se poate constata faptul că în perioada pandemiei+a lock-down-ului, compania A înregistrează o creștere a acestui indicator. Prin urmare, Consiliul de Administrație al acestei societăți a gestionat bine această perioadă, reușind să aibă încasări mai mari decât celelalte 2 firme analizate. Compania B înregistrează o scădere de 7,715 în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019. Iar compania B, care avea un trend crescător și superior al cotei de piață față de celelalte 2 firme, în S1 din 2020 înregistrează o scădere de 20,19% față de aceeași perioadă a anului 2019.

CA în PIB-ul național:

Se constată că nivelul scăzut al PIB-ului din S1 din 2020 a determinat creșterea ponderii CA a companiilor în acest semestru comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019. Iar creșterea cea mai vizibilă se constată la compania C; o creștere de 0,096385% în S1 din 2020 față de S1 din 2019. Prin urmare, compania C a avut un nivel mai ridicat al vânzărilor în S1 din 2020 comparativ cu celelalte 2 companii analizate. În prima jumătate a anului 2020, PIB-ul a înregistrat o scădere de 12% față de aceeași perioadă a anului 2019. Pierderea este pusă pe seama restricțiilor din lock-down ce au blocat aproape toată economia. Iar per total, la sfârșitul anului 2020 se înregistrează o pierdere de 3,9% față de anul 2019; deci relaxarea măsurilor a determinat acoperirea pierderilor uriașe din S1 din 2020. Astfel, se constată că firma C deține ponderea cea mai mare în PIB în S1 din 2020.

Se observă, în urma analizării acestor indicatori prin care am măsurat competitivitatea, că societatea A are un nivel ridicat al competitivității, ocupând primul loc la 4 indicatori. Astfel, această companie are o guvernanta corporativă care influențează în mod pozitiv performanța economică prin decizia de investiții. De asemenea, compania A a decis să scadă nivelul investițiilor cu 1.357.418 lei în perioada S1 din 2020, conform tendințelor și recomandările realizate de specialiști în perioadele de criză și pandemie. Spre deosebire de toate recomandările, compania C a crescut nivelul investițiilor în S1 din 2020 cu 3.507.244 lei în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019. Iar compania B a decis și aceasta creșterea nivelului investițiilor cu 1.024.908 lei în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019.

Concluzii

În concluzie, în urma studiului efectuat am constatat faptul că modificările anului 2020 aduse prin prisma pandemiei provocate de către Covid-19 au avut un impact puternic în domeniul turismului. Sectorul turistic a fost afectat de restricțiile de călătorie internaționale, regionale și locale, precum și de interdicțiile de călătorie cauzate de închiderea frontierelor. Astfel, investitorii caută și informațiile referitoare la resursele entităților pentru evaluarea perspectivelor viitoare ale intrărilor nete de numerar, dar și a eficacității și eficienței modului în care managementul companiilor a folosit resursele deja existente; resurse care în acest domeniu sunt în relație directă cu protecția mediului înconjurător.

Guvernanta corporativă presupune un sistem ferm de gestionare a oricărei activități, iar acest lucru conduce la consolidarea actualilor și viitorilor investitori. În urma studiului literaturii de specialitate, am constatat faptul că există o relație pozitivă între guvernanta corporativă și performanța economică.

În contextul pandemic al anului 2020, industria HoReCa a fost grav afectată de restricțiile de circulație și de distanțare sociale impuse autorității. Astfel, printre multitudinea de riscuri cu care se confruntă aceste societăți din cadrul acestei industrii, pandemia a fost un nou risc, necunoscut și necuantificabil. Din cauza riscurilor deja existente, precum și al celui prezent, companiile ce activează în acest sector trebuie să dețină un cod de guvernanta corporativă. Prin intermediul acestui cod, guvernanta corporativă capătă o dimensiune reală în cadrul fiecărei societăți și se poate realiza o analiză a organizării interne și a deciziilor adoptate de Consiliul de Administrație.

În contextul pandemiei, preocuparea majoră a Consiliilor de Administrație ale companiilor a fost axată pe creșterea vânzărilor prin identificarea de noi clienți și prin fidelizarea

clienților tradiționali. Astfel, acestea au îmbunătățit politica de promovare a produselor turistice, lansând oferte speciale și personalizate pe categorii specifice de turiști.

Compania C are nivelul cel mai ridicat al investițiilor, respectiv 15.941.337 lei. Astfel, și nivelul indicatorului ROA a scăzut în semestrul I din 2020, deoarece au crescut activele și automat investițiile.

S-a observat, în urma analizării acestor indicatori prin care am măsurat competitivitatea, că societatea A are un nivel ridicat al competitivității. Astfel, această companie are o guvernare corporativă care influențează în mod pozitiv performanța economică. De asemenea, compania A a decis să scadă nivelul investițiilor cu 1.357.418 lei în perioada S1 din 2020, conform tendințelor și recomandările realizate de specialiști în perioadele de criză și pandemie. Spre deosebire de toate recomandările, compania C a crescut nivelul investițiilor în S1 din 2020 cu 3.507.244 lei în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019. Iar compania B a decis și aceasta creșterea nivelului investițiilor cu 1.024.908 lei în S1 din 2020 comparativ cu S1 din 2019.

Bibliografie

Articole de specialitate:

- Bhagata S., Bolton B., 2008, *Corporate governance and firm performance*, Journal of Corporate Finance Volume 14, Issue 3 (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0929119908000242#sec2>);
- Fontaine, R., 2020, *Globalizarea va arăta foarte diferit după pandemia de coronavirus. În: Politică externă*, <https://foreignpolicy.com/2020/04/17/globalization-trade-war-after-coronavirus-pandemic/>;
- Gössling, S. , Ring, A. , Dwyer, L. , Andersson, 2016, *Optimizing or maximizing growth? A challenge for sustainable tourism*, Journal of Sustainable Tourism, 527–548, <https://doi.org/10.1080/09669582.2015.1085869>
- Gherghina S.C., 2015, *Analiza și evaluarea impactului guvernantei corporative asupra valorii întreprinderii*, Academia de Studii Economice din București;
- Hall, C. M. (2006), *Tourism and global environmental change: Ecological, economic, social and political interrelationships*, Tourism, biodiversity and global environmental change. In S.Gössling & C. M.Hall (Eds.), Routledge;
- Jones, T. M., 1995, *Instrumental stakeholder theory: A synthesis of ethics and economics*, Academy of Management Review, 20(2): 404-437;
- Jordà O., Singh S. R., Taylor A. M., 2020, *Longer-run economic consequences of pandemics*, National Bureau of Economic Research 1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138, Working Paper 26934 <http://www.nber.org/papers/w26934>;
- Karabag S. F., 2020, *An Unprecedented Global Crisis! The Global, Regional, National, Political, Economic and Commercial Impact of the Coronavirus Pandemic*, Journal of Applied Economics and Business Research JAEBR, 10(1): 1-6;
- Orlitzky, M., Schmidt, F. L., Rynes, S. L., 2003, *Corporate social and financial performance: A meta-analysis. Organization Studies*, 24(3): 403-441, (<https://community-wealth.org/files/downloads/article-orlitzky-et-al.pdf>);

- Scott, D., Gössling, S., 2015, *What could the next 40 years hold for global tourism?* *Tourism Recreation Research*, 40 (3), 269–285. <https://doi.org/10.1080/02508281.2015.1075739>;
- Tommaso, F. D., Gulinelli, A., 2019, *Corporate Governance and Economic Performance: The Limit of Short Termism, Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(4), 49-61.

Legislație:

- HOTĂRÂRE nr. 394 din 18 mai 2020 privind declararea stării de alertă și măsurile care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19;
- Hotărâre nr. 476 din 16 iunie 2020 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României și măsurile care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19;
- Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 396 din 15 mai 2020.

Site-uri web:

- https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TOUR_OCC_NIM_custom_551750/default/table?lang=en;
- <https://insp.gov.ro/dj/comunicate/Recomandari%20masuri%20specifice%20dupa%20starea%20de%20urgenta.pdf>;
- <https://lege5.ro/Gratuit/gi2tsmbqhe/novatia-codul-civil?dp=gu3dmnjtgi3ts>;
- <https://sif-hoteluri.ro/relatia-investitori/aga/#163-materiale-informative-agoa-2930-04-2021>;
- https://thrmareaneagra.ro/wp-content/uploads/2021/03/Punctul-1-Raport-anual-2020_Situatii-financiare-individuale.pdf;
- https://www.cnscbt.ro/index.php/legislatie_cov/1767-legea-nr-55-2020-privind-unele-masuri-pentru-prevenirea-si-combaterea-efectelor-pandemiei-de-covid-19/file;
- <https://www.iod.com/news/news/articles/The-corporate-governance-of-coronavirus---what-boards-should-consider>;
- <https://www.nature.com/articles/d41586-020-01999-x>;
- https://www.turismfelix.eu/documente_aga_2021/AGOA_19042021/TUFE_AGA_RapCA2020.pdf;
- https://www.washingtonpost.com/national-security/us-intelligence-reports-from-january-and-february-warned-about-a-likely-pandemic/2020/03/20/299d8cda-6ad5-11ea-b5f1-a5a804158597_story.html.